

Kopia
Enligt förteckning
sista sidan

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten
Slupen 5, Strandgatan 38 i Visby

Länsstyrelsen i Gotlands län

96 -07- 1 8

Överklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

BESLUT

Visby innerstad har bevarat egenarten hos gången tids byggnadsskick och är därför att anse som synnerligen märklig. Fastigheten Slupen 5 ingår som en värdefull del av denna bebyggelsemiljö. Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen av ovan angivna fastighet skall omfatta bostadshuset med källarens medeltida murverk och kolonnen på gården, samt gårdsmuren och den tillhörande tomten enligt bifogade karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

I kvarteret Slupen förmodas det ligga lämningar efter det medeltida s k Segelhuset. Huset var en större monumentalbyggnad nära det norra hamninloppet och ruiner kvarstod ännu på 1600-talet.

Haqvin Spegel omtalar år 1683 att huset varit "mycket stort och kostbart, byggt så nära stranden på en fri plats, att där kunde hängas lanternor utur fönstren, dem till rättelse, som var i sjön". Gunnar Svahnström har föreslagit att huset fungerat som gilleshus för sjöfarande. Namnet "Segelhuset" kan också gå tillbaka på ordet sigill och antyda en rättslig funktion.

I Meijers karta år 1646 markeras kvarteret Slupen som en rektangel om ca 13X28 m, vilket skulle kunna motsvara Segelhusets ursprungliga utbredning.

I kvarteret finns under mark samt ingående i några källare, kvarstående rester av detta större medeltida stenhus. Fastigheten Slupen 5 motsvarar stenhusets sydöstra hörn. I den stående bostadsbyggnadens käll-

are ingår murverk som i samband med tillbyggnad undersöktes arkeologiskt år 1958. Mot Strandgatan finns en igenmurad källarport. I södermuren, medeltidsbyggnadens f d hjärtmur, finns inmurade bjälklagskonsoler av huggen kalksten. Under byggnaden finns sannolikt en latrinkällare. Den nuvarande källaren har ett gjutet golv något över medeltida golvnivå. Källaren är indelad med moderna väggar. På gården står kolonntrummor från en medeltida rundpelare.

Den stående byggnaden är ett mindre stenhus med troligt ursprung från 1800-talets andra hälft. Huset har spritputsade, vita fasader med gesimser och släta fönsteromfattningar. Från Strandgatan leder en kalkstenstrappa i tre steg mot den ursprungliga entrédörren med spegelfyllningar och överljusfönster. Fönstersnickerierna har under 1900-talets första del bytts ut mot kopplade bågar. Snickerierna är grönmålade. Huset har tegeltak, krönt med två tegelskorstenar. Mot gatan finns en mindre takkupa, mot gården en vinkelbyggnad med balkong ovanpå.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angiven byggnad får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller till. Inga förändringar får heller ske vad gäller murverk, stomme och takstol, tak- och fasadmateriäl eller övrig exteriör utformning.
2. I källaren får medeltida detaljer eller murar ej tas bort eller förändras. I byggnadens inre får inte göras ingrepp i eller ändring av bärande konstruktioner, bjälklag och skorstensstockar.
3. Byggnaden skall underhållas så den inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaden anpassade material och metoder användas. Utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
4. Den tillhörande tomten skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte försvakas. Den medeltida pelaren får inte flyttas från gården eller på annat sätt förändras. Eventuella ändringar och tillägg såsom uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, lampor mm skall utföras i samråd med länsstyrelsen. Gårdsmur med port ingår i BM och får endast ändras i samråd med länsstyrelsen.

FRAMTIDA ÅTGÄRDER

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Till beslutet bifogas länsstyrelsens förslag till riktlinjer för framtida vård- och underhållsarbeten.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

EV ÄNDRING AV BM

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot de meddelade skyddsföreskrifterna anses nödvändig av särskilda skäl, får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen mm meddela tillstånd härtill.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 1§ lag om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

Länsstyrelsen
Gotlands län

BESLUT

12.06.1996

221-3229-95

Livsmiljöenheten/kultur

Kopia

RAÄ

Byggnadsnämnden

Gotlands Fornsal

Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ

Lantmäterimyndigheten

Gotlands Fornsal

Byggnadsnämnden

Planenheten

Länsantikvarien

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDA VÅRD- OCH UNDERHÅLLSARBETEN
(Förslag)

Vid framtida putsningsarbeten bör även fortsättningsvis rent kalkbruk och ren kalkfärg användas.

Den sittande putsen är en äldre spritputs som underhållits väl och dessutom har ett äldre utförande än man vanligen lyckas åstadkomma vid hel omputsning. Spritningen, dvs gruset är av olika kornstorlek och naturslipat, till skillnad från ny, "vass" spritputs.

Vid underhållsmålning av snickerierna bör ren linoljefärg användas.

Vid en mer omfattande renovering av fönster- och dörrsnickerier bör sittande färg avlägsnas med hjälp av varmluftspistol (ev äldre färgsättning dokumenteras). Ev rötskadade delar stäms ur och frisk kärnfur lusas i. Trävirket stryks med halvolja (hälften rå linolja, hälften balsamterpentin) före grundning med förtunnad, ren linoljefärg (gärna platsblandad och bruten med torrpigment till rätt kulör), kittlagning med linoljekitt (kittfalsen samt även småsprickor i trävirket). Två tunna färdigstrykningar med ren linoljefärg.

Samtidigt bör kopplingsbeslag och hörnjärn m m ses över, rengöras från rost och mönjas före återmontering.

(Observera att ändring som strider mot BM:s skyddsföreskrifter kräver länsstyrelsens tillstånd. Bygglovspliktiga åtgärder provas i kommunens byggnadsnämnd.)

Skogränd

1078

12

13

11

10

5

4

3

Fiskar-

lan

1079

1313

Specksgränd

10

SLUPEN

Rostockergränd

1

1312

5

3

6

2

4

12

13

992

10